

Aglaja Veteranyi
ZAKAJ SE OTROK V POLENTI KUHA

Aglaja Veteranyi
ZAKAJ SE OTROK V POLENTI KUHA

Naslov izvirnika: Aglaja Veteranyi, *Warum das Kind in der Polenta kocht*

© Deutsche Verlags-Anstalt, Verlagsgruppe Random House GmbH, München, 1999

© za slovensko izdajo Modrijan založba, d. o. o., 2017

© za slovenski prevod S. Fischer Foundation za TRADUKI

Prevedla *Kristina Jurkovič*

Spremno besedo napisala *Lidija Dimkovska*

Uredila *Julija Uršič*

Oprema, oblikovanje in prelom *Branka Smodiš*

Izdala in založila *Modrijan založba, d. o. o.*

Za založbo *Branimir Nešović*

Natisnjeno v Sloveniji

Naklada 500 izvodov

Ljubljana 2017

Prva izdaja

traduki^T

Izdajo tega dela je podprla ustanova TRADUKI, literarna mreža, katere člani so Ministrstvo za Evropo, integracijo in zunanje zadeve Republike Avstrije, Ministrstvo za zunanje zadeve Zvezne republike Nemčije, Švicarska kulturna fundacija Pro Helvetia, KulturKontakt Austria (po nalogu Urada zveznega kanclerja Republike Avstrije), Goethe-Institut, Javna agencija za knjigo Republike Slovenije, Ministrstvo za kulturo Republike Hrvaške, Resor za kulturo Vlade Kneževine Liechtenstein, Kulturna fundacija Liechtenstein, Ministrstvo za kulturo Republike Albanije, Ministrstvo za kulturo in informiranje Republike Srbije, Ministrstvo za kulturo Republike Romunije, Ministrstvo za kulturo Črne gore in fundacija S. Fischer Stiftung.

CIP - Kataložni zapis o publikaciji

Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

821.112.2(494)-311.2

VETERANYI, Aglaja

Zakaj se otrok v polenti kuha / Aglaja Veteranyi ; prevod Kristina Jurkovič ; [spremno besedo napisala Lidija Dimkovska]. - 1. izd. - Ljubljana : Modrijan, 2017

Prevod dela: Warum das Kind in der Polenta kocht

ISBN 978-961-241-994-3

288829696

www.modrijan.si

ZAKAJ SE OTROK V POLENTI KUHA

Aglaja
Veteranyi

Prevod
Kristina Jurkovič

Spremna beseda
Lidija Dimkovska

Modrijan

Za Hannesa Becherja

1

Predstavljam si nebesa.

Tako velika so, da takoj zaspim, da bi se pomirila.

Ko se zbudim, vem, da je Bog nekoliko manjši kot nebesa.

Drugače bi pri molitvi od strahu vedno zaspali.

Govori Bog tuje jezike?

Razume tudi tujce?

Ali pa sedijo angeli v majhnih steklenih kabinah in prevajajo?

IN ALI JE RES V NEBESIH CIRKUS?

Mama pravi, da je.

Oče se smeje, z Bogom ima slabe izkušnje.

Če bi bil Bog res Bog, bi prišel dol in nam pomagal, pravi.

Toda zakaj naj bi prišel dol, če bomo pozneje tako ali tako mi potovali k njemu?

Moški itak manj verujejo v Boga kot ženske in otroci, zaradi konkurence. Moj oče noče, da je Bog tudi moj oče.

Tu je vsaka dežela v tujini.

Cirkus je vedno v tujini. Toda v prikolici je dom. Vrata prikolice odpiram kar se da malo, da dom ne izpuhti.

Praženi jajčevci moje mame dišijo povsod kot doma, ne glede na deželo, v kateri smo. Mama pravi, da imamo v tujini mnogo več od svoje dežele, ker vso hrano naše dežele prodajajo v tujino.

ALI BI, ČE BI BILI DOMA, VSE DIŠALO KOT V TUJINI?

Svojo deželo poznam le po vonju. Diši kot hrana moje mame.

Moj oče pravi, da se vonja svoje dežele spomniš povsod, a ga prepoznaš le, ko si daleč proč.

KAKO DIŠI BOG?

Hrana moje mame res po celem svetu diši enako, ampak v tujini je drugačnega okusa, zaradi hrepenenja.

Poleg tega živimo tu kot bogataši, jušne kosti lahko po jedi mirne duše vržemo proč, medtem ko jih morajo doma prihraniti za naslednjo juho.

Moja sestrična Anika mora doma pred trgovino s kruhom vso noč stati v vrsti, ljudje stojijo tako blizu drug drugega, da med čakanjem lahko spijo.

STATI V VRSTI JE DOMA POKLIC.

Stric Neagu in njegovi sinovi izmenično čakajo podnevi in ponoči, tik pred trgovino pa svoja dobra mesta prodajo drugim. Ti si lahko privoščijo, da za čakanje nimajo potrpljenja. Potem začnejo čakati spet od zadaj.

V tujini si čakanje lahko prihraniš.

Tukaj za nakupovanje ne potrebuješ časa, le denar.

Na tržnici ti skoraj nikoli ni treba čakati v vrsti, nasprotno, obravnavajo te kot pomembno osebo, celo zahvalijo se ti, če kaj kupiš.

Ljudje tukaj imajo dobre zobe, ker lahko kadarkoli kupijo sveže meso.

Doma imajo že otroci gnile zobe, ker jim telo izsrka vse vitamine.

V vsakem novem mestu greva z mamo najprej na tržnico in kupiva veliko svežega mesa in jajc.

Na stojnici z ribami opazujem žive ribe, toda mama rib skoraj nikoli ne kupi, ker se mi gnusijo. Le redko kupi kakšno zase in iz nje naredi ribjo juho. Pri mizi me je potem vedno strah trenutka, ko s prsti prime ribjo glavo in jo izsesa. Vsakič jo gledam, čeprav mi ob tem postane slabo.

NAJRAJE JEM

Polento s soljo in maslom.

Kokošjo juho.

Sladkorno peno.

Pečeno kuro s česnom.

Maslo.

Črni kruh s paradižnikom, čebulo in sončničnim oljem.

Polpete.

Palačinke z marmelado.

Svinjino v žolci s česnom.

Kuro s paradižnikom, pirejem in pečeno čebulo.

Belo čokolado brez lešnikov.

Mlečni riž z rozinami in cimetom.

Jajčevce v solati z majonezo.

Mast s slanino v kockah.

Polnjene paprike, kislo smetano in polento.

Ogrsko salamo.

Pečena jabolka v testu.

Svinjino s kislim zeljem.

Krvavice.

Zdrobov kolač za rajne, okrašen s smartiji.

Grozdje z belim kruhom.

Kumarice s soljo.

Česnovi klobaso.

Toplo polento s hladnim mlekom.

Meso, zavito v trtno listje.

Lizike.

Golaž z rdečo čebulo.

Polento s kozjim sirom.

Bel kruh z maslom in sladkorjem.

Pražene mandlje.

Žvečilni gumi s presenečenjem.

Surova čebula mi najbolj tekne, če jo zmečkam s pestjo. Takrat izskoči srček.

Pomaranč ne maram, čeprav jih imajo v moji deželi le za božič.

Moj oče najraje je umešana jajca s paradižniki.

TUJINA NAS NE SPREMENI.

V VSEH DEŽELAH JEMO Z USTI.

Ob svitu moja mama vstane in začne kuhati, oskubi kokoš in jo podrži nad plinom. Moja mama najraje kupuje žive kokoši, ker so najbolj sveže.

V hotelu kokoš zakolje v kopalni kadi.

PRI ZAKOLU KOKOŠI VREŠČIJO MEDNARODNO, POV-
SOD JIH RAZUMEMO.

Klanje v hotelu je prepovedano, navijemo radio, odpremo okno in zganjamo trušč. Kokoši prej nočem videti, ker bi jo hotela obdržati živo. Kar ne pride v juho, gre v stranišče. Stranišča me je strah, ponoči lulam v umivalnik, tam mrtve kokoši ne pridejo nazaj gor.

Vedno stanujemo kje drugje.

Včasih je prikolica tako majhna, da skoraj ne pridemo drug mimo drugega.

Takrat nam da cirkus veliko prikolico s straniščem.

Ali pa so hotelske sobe kot vlažne luknje, polne mrčesa.

Toda včasih stanujemo v luksuznih hotelih s hladilnikom v sobi in televizorjem.

Nekoč smo stanovali v hiši, kjer so se po stenah podili kuščarji. Postelje smo postavili na sredo dnevne sobe, da mrčine niso mogle zlesti pod odejo.

In ko je moja mama stala pri vrtnih vratih, se ji je čez noge splazila kača.

NIČESAR NE SMEMO VZLJUBITI.

Navajena sem, da si povsod uredim tako, da se dobro počutim.

Le svojo modro ruto moram položiti čez stol.

To je morje.

Poleg postelje imam vedno morje.

Le iz postelje moram zlesti, in že lahko plavam.

V mojem morju ni treba znati plavati, da bi lahko plavali.

Ponoči morje pokrijem z mamino rožasto jutranjo haljo, da me ne zgrabijo morski psi, ko moram lulat.

Nekega dne bomo imeli veliko hišo z luksuzom, z bazenom v dnevni sobi in s Sophio Loren, ki bo naša redna gostja.

Rada bi sobo, polno omar, kjer bom lahko shranila svoje obleke in vse svoje stvari.

Moj oče zbira prave oljne slike s konji in moja mama drago porcelanasto posodo, ki pa je nikoli ne uporabljamo, ker se pri pakiranju in razpakiranju okruši ali razbije.

Naše premoženje je zapakirano v velikem kovčku z veliko časopisnega papirja.

IZ VSEH DEŽEL ZBIRAMO LEPE STVARI ZA NAŠO VELIKO HIŠO.

Moja teta zbira plišaste živali, ki jih njeni ljubimci pristreljajo na sejnih.

2

MOJA MAMA JE ŽENSKA Z JEKLENIMI LASMI.

Na laseh visi v kupoli in žonglira z žogami, krogi in baklami.

Ko bom večja in vitka, bom tudi jaz morala viseti na laseh. Lase si smem česati le zelo previdno, moja mama pravi, da so lasje pri ženski najpomembnejši.

MOJ OČE PRAVI, DA SO NAJPOMEMBNEJŠI BOKI.

Predstavljam si žensko z boki, velikimi kot cirkuški šotor.

Ampak to ne gre skupaj z visenjem.